

תפ"ח (תל אביב) 52666-02-13 - מדינת ישראל נ' איברהים מכאוי

תפ"ח (תל-אביב-יפו) 52666-02-13 - מדינת ישראל - ע"י פרקליטות מחוז תל אביב נ' איברהים

מכאוי מחוזי תל-אביב-יפו

תפ"ח (תל-אביב-יפו) 52666-02-13

מדינת ישראל - ע"י פרקליטות מחוז תל אביב (פלילי)

ע"י ב"כ עו"ד ראאד ענוז

נ ג ד

איברהים מכאוי

ע"י ב"כ עו"ד אורי קינן

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו

[13.08.2014]

כב' השופט גלעד נויטל, אב"ד

כב' השופט מאיר יפרח

כב' השופטת גיליה רביד

גזר דין

השופט גלעד נויטל, אב"ד:

בתום פרשת התביעה הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון, בעקבותיו הנאשם חזר בו מכפירתו, הודה בעובדות כתב האישום המתוקן (במ/1) והורשע בעבירת הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: החוק). על פי הסדר הטיעון (במ/2), הסכימו הצדדים כי התביעה תעתור לעונש של 20 שנות מאסר בפועל, קבלת תסקיר קורבן ופיצוי לאשת המנוח, ואילו ההגנה תעתור ל-15 שנות מאסר בפועל ומאסר על תנאי. התביעה עתרה גם לקנס, והסניגור השאיר זאת לשיקול דעת בית המשפט (עמ' 196 לפר'). התקבל תסקיר נפגעות עבירה מיום 24.6.14. ביום 9.7.14 טענו הצדדים לעונש (ע' 199-207 לפר').

אלה מעשי הנאשם עפ"י כתב האישום המתוקן (במ/1), שבו הוא הודה:

בתקופה הרלבנטית לכתב האישום, התגורר דני מורדוב (להלן: המנוח) בתל אביב-יפו. ביום 16.6.2011, בסמוך לשעה 00:49, נורה ונפצע אחמד חמאדי בעת ששהה ליד ביתו של המנוח (להלן: אירוע הירי). בסמוך לאחר מכן, נעצר המנוח ונחקר בחשד לביצוע אירוע הירי ושוחרר לאחר מספר ימים. במהלך החקירה האמורה, נגבתה גם הודעה מהנאשם. במספר הזדמנויות, במהלך החודשים ינואר-פברואר 2013 או בסמוך לכך, בעת שפגש הנאשם במנוח ברחוב, נהג הנאשם להטיח במנוח "אתה מלשין...אתה מניאק". המנוח בחר לא להגיב לדברי הנאשם, להתעלם ולהמשיך בדרכו. ביום 9.2.13 בסמוך לשעה 8:37, הגיע הנאשם אל מול ביתו של המנוח שהוא רכוב על אופניים חשמליים. באותה עת שוחח המנוח עם שכנו. בסמוך לכך התפתח דין ודברים בין הנאשם לבין המנוח ועקב כך, עזב הנאשם את מקום האירוע. בסמוך לאחר המתואר, חזר הנאשם לביתו, הצטייד בסכין מטבח, רכב על אופניים חשמליים ונסע לעבר בית המנוח. כאשר הבחין הנאשם במנוח משוחח עם השכן, ניגש אליו שהוא מצויד בסכין, והתפתח ביניהם דין ודברים וויכוח. במהלך הויכוח, נעץ הנאשם את הסכין בגופו של המנוח, בסמוך לצדו השמאלי של החזה, והמנוח נפל על המדרכה. הנאשם המשיך לדקור את המנוח מספר דקירות נוספות בפלג גופו העליון של המנוח, בין היתר, בבית החזה ובבטן (להלן: הדקירות הקטלניות). מיד לאחר מכן, נמלט הנאשם ממקום האירוע כשהוא רכוב על אופניים חשמליים. הדקירות הקטלניות שדקר הנאשם את המנוח גרמו בין היתר לפגיעות בליבו של המנוח, בכבד ובמעיים הגס. כתוצאה מכך נפטר המנוח למחרת היום. ראיות לעונש:

ראיות התביעה לעונש: התביעה הגישה גיליון מרשם פלילי (ת/1), ממנו עולה עברו הפלילי של הנאשם, כדלקמן: בשנת 2012 - עבירת איומים; בשנת 2011 - שתי עבירות החזקה/שימוש בסמים לצריכה עצמית; בשנת 2010 - שתי עבירות של החזקת נכס חשוד כגנוב, הדחה באיומים ובכוח, תקיפה סתם ע"י שניים או יותר, תקיפה הגורמת חבלה של ממש, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, ושתי עבירות של הפרת הוראה חוקית; בשנת 2008 - עבירות רכוש: פריצה לבניין שאינו דירה או בית תפילה, שתי עבירות של היזק לרכוש במזיד, שבל"ר ונטישה באותו מקום, החזקת נכס חשוד כגנוב, ועבירות נוספות - איומים, תקיפה סתם, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, נהיגת רכב מנועי ללא רשיון, שש עבירות של הפרת הוראה חוקית, והחזקה/שימוש בסמים שלא לצריכה עצמית; בשנת 2007 - עבירות רכוש: שבל"ר ונטישה באותו מקום, גניבה, שתי עבירות של היזק לרכוש במזיד, פריצה לרכב במטרה לגנוב, גניבה מרכב, ועבירות נוספות: שתי עבירות של איומים, ניסיון לתקיפה סתם, הפרת הוראה חוקית, נהיגת רכב מנועי ללא רשיון, התנהגות פרועה במקום ציבורי, והחזקת אגרופן או סכין למטרה לא כשרה. כמו כן הוטלו על הנאשם בעבר, בבית משפט לנוער, עונשי מאסר בפועל (20 חודשים, 12 חודשים). תלוי ועומד נגד הנאשם מאסר על תנאי של 6 חודשים, בר הפעלה (ת"פ 14242-10-11 שלום באר שבע - ת/2), שיופעל להלן.

מתוך תסקיר נפגעת העבירה, בת זוגו של המנוח (י') מיום 24.6.14: יצוין - ביום 26.6.14 נפטרה בת זוגו של המנוח (להלן: י'). כעולה מהתסקיר, י', כבת 57, ניהלה עם המנוח קשר זוגי במשך 30 שנים. שירות המבחן התרשם שי' היתה שרויה במצב של פוסט טראומה קשה. מותו הפתאומי והאלים של המנוח, גרם לעצירה ולקטיעת רצף חייה והותיר חלל ותחושה של אובדן וזעם (עמ' 1-2 לתסקיר). לדברי י', המנוח היווה עבורה דמות דומיננטית, משמעותית וקרובה. שירות המבחן פגש בי' בבית החולים, שהם היתה מאושפזת עקב החמרה קשה במחלת הסוכרת ממנה סבלה, לאחר שלדברי י', נוכח מצבה הרגשי הקשה מאז מות המנוח, הזניחה את מצבה הבריאותי (עמ' 2 לתסקיר). י' מסרה כי בטרם מותו של בן זוגה הייתה אישה אנרגטית, בעלת שמחת חיים, בריאה, בטוחה ומוגנת ואילו מאז מותו תארה עצמה כשבר כלי. העובדה שההרג של בן זוגה התרחש לנגד עיניה, כאשר עמדה בחלון ביתם והביטה על המתרחש, הובילה לתחושה קשה של חוסר אונים וזעזוע. רגע זה נצרב בזיכרונותיה ופולש לתודעתה לצד תחושת כעס, זעם וחוסר אונים. מותו האלים פגע באמונותיה הבסיסיות על עצמה, עולמה, זהותה ויכולתה להגן על עצמה ועל קרוביה (עמ' 3 לתסקיר). שירות המבחן התרשם כי י' מתקשה להכיל ולהתמודד עם ההשלכות הרגשיות הקשות בעקבות מותו של המנוח. כמו כן, מאז מות המנוח י' התקשתה לחזור לתפקוד תעסוקתי ותארה פגיעה קשה ביכולת שלה לתת אמון ולחוש הנאה. כמו כן שירות המבחן התרשם כי י' איבדה את הרצון להמשיך לחיות והיא חווה את החיים כחסרי משמעות (עמ' 4 לתסקיר). נזק מרכזי ממנו התרשם שירות המבחן הינו פגיעה במצבה הבריאותי של י'. מאז מותו של המנוח חלה הדרדרות במחלת הסוכרת, שבאה לידי ביטוי בחולשה, חוסר שיווי משקל, סחרחורות, תוך הזנחה עצמית והימנעות מקבלת טיפול רפואי מתאים. י' הסבירה זאת על רקע הזיכרון הטראומטי כאשר ביה"ח זוהה בתודעתה עם מות המנוח, והן בשל היותה שקועה באבל עמוק (עמ' 4 לתסקיר). להערכת שירות המבחן, י' התקשתה לגייס כוחות ולהיעזר בטיפול בשל תחושת חוסר תקווה, חוסר משמעות והפגיעה באמון בזולת, כתוצאה ממעשי הנאשם (עמ' 5 לתסקיר). כאמור בהודעת שירות המבחן, ביום 26.6.14, י' נפטרה.

מתוך תסקיר נפגעת העבירה, אחות המנוח, מיום 24.6.14: אחות המנוח (להלן: א'), כבת 54, אם חד הורית לשלושה ילדים. מבני משפחתה הגרעינית לא נותר איש בחיים מלבדה, כל ארבעת אחיה נפטרו (עמ' 3 לתסקיר). שירות המבחן התרשם שא' נמצאת בפוסט טראומה קשה מאז הריגת המנוח. מותו הפתאומי והאלים של המנוח, גרם לעצירה ולקטיעת רצף חייה והותיר חלל ותחושה של אובדן וזעם אשר מלווים אותה בכל יום ויום (עמ' 2 לתסקיר). א' תיארה קשר קרוב לאחיה המנוח (עמ' 3 לתסקיר). לדברי עורכת התסקיר, א' מגלה תסמינים של "אבל מורכב" - אבל שעשוי להתפתח לחוויה מתמשכת של דיכאון, חרדה, אשמה וכעס שאינם פוחתים לאורך זמן. א' חווה תחושות אשמה וכעס על כך שמוות אחיה בלתי נמנע ועל כך שהיא חיה בעוד אחיה איננו (עמ' 5 לתסקיר). להערכת שירות המבחן, תחושות אלו מועצמות אצל א' מאחר ומותו של המנוח שיחזר ומציף מחדש אובדנים מוקדמים שחוותה, כגון רצח אחיה הבכור. בנוסף, העובדה כי נותרה לבד מכל המשפחה, מציפה אצלה את תחושת הבדידות וחוסר התקווה (עמ' 5 לתסקיר). מאז מותו של המנוח היא סובלת מהפרעות שינה קשות, חרדה וחוסר שקט (עמ' 5-6 לתסקיר) כמו כן, א' ביטאה קושי מול העובדה שתפקודה כאימא וכסבתא נפגע בשל מצבה הרגשי הקשה. להערכת שירות המבחן, על רקע חוסר האמון והכעס שחוותה כלפי גורמי הממסד וכן על רקע החשש לבוא במגע עם תכנים כואבים, א' לא פנתה עד כה לגורמי טיפול (עמ' 6 לתסקיר). שירות המבחן המליץ לפסוק לה פיצוי, שיאפשר קבלת עזרה טיפולית (עמ' 7 לתסקיר).

מתוך עדותה בבית המשפט של א', אחות המנוח (עמ' 199-200 לפרו'): לדבריה, המנוח, בן 58 במותו, היה אדם טוב. בעקבות מותו החיים שלה נגמרו, היא לא ישנה, והיא איבדה עניין בנכדים, ובמשפחה. היא האחות היחידה שנותרה. ראיות ההגנה לעונש - מתוך עדותו בביהמ"ש של מר חמיס אבו-אלעפיה, שכן של המנוח (עמ' 200-201 לפרו'): המנוח היה חבר קרוב שלו. הוא מכיר את משפחת הנאשם. הנאשם צעקני אך יש לו לב זהב. לפני האירוע הנאשם פנה אליו. הוא רצה לעבוד בשתי עבודות כדי להתחתן ולהקים בית. לנאשם פוטנציאל שיקומי אבל הגורל חזק. טיעוני הצדדים לעונש (תמצית העיקר):

טיעון התביעה לעונש (עמ' 201-205 לפר'): הצדדים הגיעו להסדר טיעון עקב קשיים ראייתיים. במדרג המעשים הגורמים למותו של אדם, עומד מעשהו של הנאשם בדרגה החמורה ביותר, שרק פסע בין הנאשם לבין הרשעה ברצח. התביעה סבורה שהמקרה דנן נמנה עם המקרים המצדיקים ומחייבים את הטלת העונש המרבי הקבוע בחוק בצד עבירת ההריגה, כעונש ראוי (התובע הפנה בעניין זה לע"פ 2620/93 פלוגי מיום 7.8.95). לדברי התובע, לחובת הנאשם עומדות חמש הרשעות קודמות, ביניהן עבירות אלימות, רכוש וסמים, ולחובת הנאשם מאסר עלתנאי בן שישה חודשים בעבירות אלימות. לטענת התובע, הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה מצוי ברף העליון של הערכים המוגנים - גרימת מותו של אדם באמצעות נשק קר. לעניין מדיניות הענישה הנוהגת הוגשה פסיקה עם טווח ענישה שבין 14-20 שנות מאסר. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, לאירוע הדקירה שביצע הנאשם קדמו תכנון ומחשבה: הנאשם הגיע לאזור מגורי המנוח הלך ואז חזר פעם נוספת כשהוא מצויד בסכין. בנוסף, הנזק שנגרם עקב מעשה העבירה הינו קטלני ובלתי הפיך. לטענתו, הנסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה נוגעות לסכסוך ישן, כאשר הנאשם המשיך והציק למנוח על רקע אירוע מלפני שנתיים, אשר בעקבותיו גמלה בלבו של הנאשם ההחלטה להרוג את המנוח. עוד טען התובע, כי המספר הרב של הדקירות ומיקומן מצביעים על כך שמדובר בהריגה בנסיבות מחמירות. התובע ציין כי אשת המנוח ז"ל התנגדה להסדר, אך כל זכויות המשפחה ניתנו לה כדין (עמ' 197 לפר'). הוגשה פסיקה. התביעה עתרה להטיל על הנאשם 20 שנות מאסר בפועל, להפעיל את המאסר על תנאי בן שישה חודשים בחופף, מאסר על תנאי, פיצוי לאחות המנוח וקנס.

טיעון ההגנה לעונש (עמ' 205 - 207 לפר'): לדברי הסניגור, הצדדים יצרו מתחם ענישה בין 15 - 20 שנות מאסר, והוא ביקש מבית המשפט לאמצו. בעת ביצוע העבירה היה הנאשם כבן 21 וחצי שנים, ולדעת הסניגור יש לראות בנאשם כ"בגיר צעיר" (הפנה בעניין זה לע"פ 7781/12 פלוגי מיום 25.6.13). כמו כן, הנאשם קיבל אחריות והודה במעשיו, הגם שתוך ניהול הוכחות. לדברי הסניגור, הנאשם מצפה שעובדה זו תילקח בחשבון ולא יקבע העונש ברף העליון של המתחם.

הסניגור הוסיף, כי הנאשם נישא לאחרונה, והפגיעה במשפחת הנאשם ובבת זוגו, ברורה ואין צורך להכביר מילים אודות תקופת המאסר שהוא עומד לשאת. לדברי הסניגור, הנאשם מגיל צעיר החל להסתבך והתחבר לתרבות שוליים, על אף שהוריו ניסו בכל דרך להתוות לו חינוך ראוי ונכון. הסניגור טען, שבכתב האישום נרמז בעניין המנוח כי אין מדובר בעובר אורח תמים והיה למנוח דין ודברים עם הנאשם ורקע קודם של סכסוך. הוגשה פסיקה. באשר לפיצוי, הסניגור טען כי לאור מותו של בת זוגו של המנוח שהיתה הגורם הנפגע הקרוב, וכיוון שאין ילדים או הורים, נראה שהפיצוי מאבד מעט ממטרתו העקרונית. בנוסף, הנאשם צעיר ונטול חסכונות או רכוש, ויתכן שהנאשם לא יוכל לעמוד בדרישה לתשלום פיצוי, אפילו לא באופן חלקי. הסניגור התנגד שהמדינה תטען לפיצוי לאחותו של המנוח (א'), שכן ההסכמה במסגרת הסדר הטיעון במ/2 היתה שהמדינה תטען לפיצוי לאשת המנוח (י'). הסניגור ביקש למקם את עונשו של הנאשם ברף הנמוך של המתחם.

הנאשם (ע' 207 - 206 לפר') אמר בבית המשפט: הוא מצטער על מה שקרה, הוא לא התכוון לרצוח אדם. כל יום הוא חושב על זה ומצטער. הוא התחתן ומקווה שיצליח להשתקם. מצבו הכלכלי על הפנים. אין לו כסף. הוא מצטער על מה שקרה למשפחת המנוח, הוא משתתף בצערם.

דין וגזירת עונש:

הצדדים הגיעו להסדר טיעון (במ/2), שלפיו נקבע "טווח ענישה" שבין 15 שנות מאסר בפועל (שביקש הסניגור להטיל) ל-20 שנות מאסר בפועל (שביקש התובע להטיל). בית המשפט העליון אמר את דברו באשר לדרך גזירת הדין במקרה שכזה: "על בית המשפט לקבוע תחילה את מתחם הענישה בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הענישה הנוהגת, בשלב הבא, להשוותו לטווח הענישה עליו הסכימו הצדדים, וככל שהטווח מאושר - לקבוע את העונש בהתחשב בהסדר הטיעון" (ע"פ 5953/13 אהרון, מיום 6.7.14, סע' 20 לפסה"ד).

קביעת מתחם העונש ההולם:

הנאשם הודה והורשע בביצוע עבירת הריגה. אקבע להלן את מתחם העונש ההולם, וזאת תוך התחשבות בעיקרון ההלימה כעקרון מנחה בענישה, בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה [סע' 40 ב ו- 40ג(א) לחוק, ע"פ 772/13 יחיא, מיום 29.6.14, סע' 10 לפסה"ד, וראו גם: ע"פ 5919/13 פלוני, מיום 25.3.14, סע' 23 לפסה"ד].

הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה: עבירת ההריגה היא מהעבירות החמורות בספר החוקים; האיסור הגלום בה בא להגן על עקרון קדושת החיים שהינו ערך עליון אשר אין נעלה ממנו. בית המשפט העליון אמר פעמים רבות את דברו בעניין זה, וכך אמר, למשל:

"הערך המוגן... - חיי אדם - הוא ערך שאין נעלה הימנו, ולמותר להכביר מלים; ... לקדושת חיי האדם, מטבעה, שמור מקום בשורה הראשונה של ערכי כל חברה אנושית...; שאם אין חיים, חברה מניין. קיפוד חיי אדם מחייב מאסר לשנים ארוכות" (ע"פ 1353/13 כארם, מיום 27.6.13, סע' מ' לפסה"ד).

ועוד בעניין זה:

"לא נכביר מלים על קדושת חיי אדם, ערך שבלעדיו אין כמובן תוקף וקיום לכל ערך אחר; הוא צריך להיות מוטבע בצופן הגנטי של כל אחד מאתנו, כל באי עולם..." (ע"פ 4709/10 פיצחדזה, מיום 19.5.11, סע' י"ז לפסה"ד). מידת הפגיעה בערכים המוגנים: הפגיעה בערך החברתי של חיי אדם במקרה שלפנינו, הינה משמעותית וקשה, שכן המנוח מצא את מותו בעקבות מעשה הנאשם - הנאשם ניגש אל המנוח כשהוא מצויד בסכין, ובמהלך ויכוח עם המנוח, נעץ הנאשם סכין בגופו של המנוח, בסמוך לצדו השמאלי של החזה, והמנוח נפל על המדרכה. לאחר שהמנוח נפל על המדרכה הנאשם המשיך לדקור את המנוח מספר דקירות נוספות בפלג גופו העליון של המנוח, ומיד לאחר מכן נמלט הנאשם מהמקום. הדקירות הקטלניות שדקר הנאשם את המנוח גרמו בין היתר לפגיעות בליבו של המנוח, וכתוצאה מכך נפטר המנוח, למחרת היום. נסיבות הקשורות בביצוע העבירות[סעיף 40ט לחוק]:

התכנון שקדם לביצוע העבירות [סע' 40ט(א)(1) לחוק]: מעובדות כתב האישום המתוקן (במ/1) בהן הודה הנאשם, עולה שהוא תכנן את העבירה - הנאשם הגיע אל מול ביתו של המנוח ולאחר שהתפתח ביניהם דין ודברים עזב הנאשם את המקום. בסמוך לכך, חזר הנאשם לביתו, הצטייד בסכין מטבח, ונסע לעבר ביתו של המנוח. כאשר הבחין הנאשם במנוח משוחח עם השכן, ניגש אליו הנאשם שהוא מצויד בסכין, ובמהלך ויכוח נעץ הנאשם את הסכין בגופו של המנוח. הנזק שנגרם מביצוע העבירות [סע' 40ט(א)(4) לחוק]: הדקירות הקטלניות שדקר הנאשם את המנוח גרמו, בין היתר, לפגיעות בליבו של המנוח, בכבד ובמעיי הגס. כתוצאה מכך נפטר המנוח, למחרת היום. בנוסף, הוגש תסקיר נפגעות עבירה אודות בת זוגו ז"ל של המנוח (י'), ואודות אחותו של המנוח (א'), כפי שפורט בהרחבה לעיל. בתמצית אומר, שמהתסקיר עולה, שמותו הפתאומי והאלים של המנוח גרם לעצירה ולקטיעת רצף חייהן של השתיים, והותיר חלל ותחושה של אובדן וזעם (עמ' 2 לתסקיר). הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה [סע' 40ט(א)(5) לחוק]: על פי עובדות כתב האישום המתוקן (במ/1), ביום 16.6.11 [כשנה וחצי לפני מועד ביצוע העבירה בתיק דנן - ג'נ'], נורה ונפצע אדם בשם אחמד חמאדי בעת ששהה ליד ביתו של המנוח. בסמוך לכך, נעצר המנוח ונחקר בחשד לביצוע אירוע הירי, והוא שוחרר לאחר מספר ימים. במהלך החקירה האמורה נגבתה גם הודעה מהנאשם. במספר הזדמנויות, במהלך החודשים ינואר - פברואר 2013, בעת שפגש הנאשם במנוח ברחוב נהג להטיח במנוח "אתה מלשין...אתה מניאק". המנוח בחר לא להגיב לדברי הנאשם, להתעלם ממנו ולהמשיך בדרכו. ודוק: הדברים הללו, מתוך כתב האישום המתוקן (במ/1), מובאים כאמור בו, ואולם אין בהם משום "סיבה", לא כל שכן שגם אין בהם משום הצדקה כלשהי, למעשהו הכה חמור והמסליד של הנאשם בעבירה שביצע - הריגתו את המנוח. האכזריות, האלימות וההתעללות של הנאשם בנפגע העבירה [סע' 40ט(א)(10) לחוק]: הנאשם נעץ את הסכין בגופו של המנוח, בסמוך לצדו השמאלי של החזה, והמנוח נפל על המדרכה. הנאשם לא חדל ממעשיו, והמשיך לדקור את המנוח מספר דקירות נוספות בפלג גופו העליון, בין היתר בבית החזה ובבטן. לאחר מכן נמלט הנאשם ממקום האירוע. כלומר, לא זו בלבד שהנאשם המשיך ודקר את המנוח מספר דקירות בפלג גופו העליון לאחר שהמנוח כבר נפל על המדרכה, אלא שלאחר מכן הנאשם נמלט מהמקום בלי להושיט עזרה למנוח.

תיקון מס' 113

מדיניות הענישה הנהוגה:

מדיניות הענישה הנהוגה בעבירת הריגה בה הורשע הנאשם, מלמדת על מידת ענישה, בהתאם לנסיבות הספציפיות של כל מקרה ומקרה. להלן יצוינו מספר פסקי דין שמהם ניתן ללמוד על מדיניות הענישה הנהוגה בעבירת הריגה, וזאת בנסיבות ובנתונים שמהם ניתן להקיש לנסיבות ולנתונים שבתיק זה:

ע"פ 4705/11 פרץ (מיום 29.6.14) - 18 שנות מאסר בפועל; ע"פ 5424/12 בשתאוי (מיום 8.1.14) - 15 שנות מאסר בפועל (הריגה, חבלה חמורה בנסיבות מחמירות וניסיון לשיבוש מהלכי משפט); ע"פ 6162/10 כבאז (מיום 11.6.13) - 18 שנות מאסר בפועל בגין עבירת הריגה; ע"פ 8134/10 פלוני (מיום 25.11.12) - מערער 1 - 16 שנות מאסר בפועל (הריגה, השמדת ראיה והפרת הוראה חוקית); ע"פ 213/09 בושקאר (מיום 8.5.12) - 16 שנות מאסר בפועל (הריגה וחבלה בכוונה מחמירה); ע"פ 1941/10 חסדאי (מיום 8.11.11) - 17 שנות מאסר בפועל (הריגה והשמדת ראיה); ע"פ 40/10 קונסטנטין (מיום 30.3.11) - 18 שנות מאסר בפועל על עבירת הריגה; ע"פ 2990/09 גוד (מיום 14.12.10) - 15 שנות מאסר בפועל (הריגה ותקיפה הגורמת חבלה ממשית); ע"פ 3892/09 אופצ'נר (מיום 14.1.10) - 16 שנות מאסר בפועל, בנוסף הופעל מאסר על תנאי, סה"כ הוטלו 17 שנות מאסר בפועל (הריגה והחזקת סמים שלא לצריכה עצמית); ע"פ 5464/07 טגבה (מיום 21.2.08) - 16 שנות מאסר בפועל; ע"פ 6795/05 אואינו (מיום 29.1.07) - 18 שנות מאסר בפועל; ע"פ 2090/06 פלוני (מיום 10.1.07) - 20 שנות מאסר בפועל (הריגה, החזקת סכין שלא כדין והפרת הוראה חוקית); ע"פ 1456/01 חדד (מיום 22.10.01) - 20 שנות מאסר בפועל.

לאור עיקרון ההלימה כעקרון מנחה בענישה, הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה שביצע הנאשם, מידת הפגיעה בו, הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה בתיק זה ומדיניות הענישה הנהוגה, כפי שאלה פורטו בהרחבה לעיל, נימוקי התביעה וההגנה במסגרת הטיעונים לעונש בהתאם להסדר הטיעון במ/2, ופסיקת בית המשפט העליון שלפיה ככלל על בית המשפט לאמץ הסדרי טיעון וסטיה מהסדר טיעון תהיה רק במקרים חריגים, יוצאי דופן ונדירים, נראה כי הסדר הטיעון שהצדדים הציגו בפנינו, שבו "טווח ענישה" שבין 15 שנות מאסר בפועל (שביקש הסניגור להטיל) ל- 20 שנות מאסר בפועל (שביקש התובע להטיל), הינו הסדר סביר ומאוזן בנסיבות תיק זה, ויש לאמצו. על כן, מתחם העונש ההולם, בנסיבות דלעיל שבתיק זה, שבו הורשע הנאשם בעבירת הריגה, נע אפוא בין 15 - 20 שנות מאסר בפועל.

גזירת העונש המתאים, בתוך מתחם העונש דלעיל:

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה [סע' 40א לחוק]: הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו [סע' 40א(1) לחוק]: בעת ביצוע העבירות הנאשם היה כבן 21 וחצי שנים. הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם [סע' 40א(2) לחוק]: לדברי ב"כ הנאשם, הנאשם נישא לאחרונה והפגיעה במשפחת הנאשם ובבת זוגו, ברורה ואין צורך להכביר מילים אודות תקופת המאסר שהוא עומד לשאת (עמ' 205 לפר'). נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו ומאמציו לחזור למוטב [סע' 40א(4) לחוק]: הנאשם ביטא חרטה על ביצוע העבירה (עמ' 206-207 לפר'); כאמור, הנאשם חזר בו מכפירתו והודה בעובדות כתב האישום המתוקן (במ' 1), במסגרת הסדר הטיעון (במ' 2). ודוק, זאת יש לדעת: הנאשם הודה לאחר שכל ראיות התביעה כבר נשמעו (עמ' 172, 197 לפר'). לא זו אף זו: התובע פירט את שיקולי התביעה לעריכת הסדר הטיעון במ' 2 (עמ' 202 לפר') - בין השאר התובע אמר, שנשקלו קשיים ראייתיים (ראו גם בעמ' 197 לפר'), ובהקשר זה, נשקלה טענת הסניגור להעברת התיק לשמיעה בפני מותב אחר ואז מצבה הרפואי של בת זוגו של המנוח, י', שהיא עדת הראיה היחידה למעשה לארוע, לא איפשר להעיד אותה פעם נוספת (בדיעבד, למרבה הצער, היא אכן נפטרה ביום 26.6.14); בנסיבות אלה אמר התובע, ערכה התביעה את הסדר הטיעון, ובו תוקן כתב האישום מרצח להריגה. עברו הפלילי של הנאשם [סע' 40א(11) לחוק]: כמפורט לעיל, לפי גיליון המרשם הפלילי של הנאשם (ת' 1) עולה שלנאשם עבר פלילי ב-5 גזרי דין (4/12, 9/11, 2/10, 1/08, ו-3/07), בין היתר, בעבירות אלימות, רכוש, איומים, סמים, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, הפרת הוראה חוקית, ונהיגה ללא רישיון. כמו כן, הוטלו על הנאשם בעבר, בבית משפט לנוער, עונשי מאסר בפועל (20 חודשים, 12 חודשים). בנוסף, כאמור, תלוי ועומד נגד הנאשם מאסר על תנאי של 6 חודשים, בר הפעלה (ת' 2), שיופעל להלן במסגרת גזר דין זה.

הרתעה: בענישה שתוטל על הנאשם יש צורך גם בהרתעתו שלו מפני ביצוע עבירות נוספות בעתיד (סע' 40א לחוק) וגם בהרתעת הרבים (סע' 40א לחוק) מפני ביצוע העבירה החמורה שביצע הנאשם. בהקשר זה ראוי להזכיר מדבריו של בית המשפט העליון:

"נטילת חיי אדם בידי זולתו היא מן החמורות שבעבירות, ומצריכה ענישה מרתיעה ומכבידה. נצרכת איפוא תגובה עונשית חמורה, כמסר ברור של הגנה על בטחון הציבור ושל הרתעה..." (ע"פ 213/09 בושקאר, מ-8.5.12, סע' ט' לפסה"ד). ועוד אמר בית המשפט העליון דברים מפורשים בהקשר זה:

"האלימות המתפשטת חושפת את החברה במערומיה מדי יום ביומו. האלימות אינה מפלה בין עיר לכפר, בין צפון לדרום, ובין זקן לצעיר. בצוק העתים אין מנוס מלנהוג במידת החומרה היתרה, יותר משהעבריינים צריכים לכך - הציבור צריך לכך. אחת המטרות המרכזיות של הענישה הפלילית היא כאמור הרתעת עבריינים בכוח, ל"מען יראו וייראו". תופעה זו של 'סכינאות' יש להדביר. המסר חייב להיות ברור, למען ידע כל איש ונער כי נטילת סכין כדי לתקוף היא נטילת סיכון - לא רק כלפי הקורבן, אלא גם כלפי העבריין בדמות הטלת ענישה מחמירה. במלים אחרות, 'תרבות הסכין' היא תרבות שלא ניתן לגלות כלפיה סובלנות" (ע"פ 6910/09 הדרה, מיום 9.5.10, סע' 5 לפסה"ד, וראו גם ע"פ 8823/12 שבתאי, מיום 1.7.14, סע' 39 לפסה"ד).

אי חריגה ממתחם העונש ההולם: בנסיבות שבתיק זה, מחד גיסא, לא מצאתי כי ישנה הצדקה לחרוג ממתחם הענישה שנקבע לעיל לצד הקולא מחמת שיקולי שיקום של הנאשם [סע' 40 לחוק], ומאידך גיסא, כיוון שבעניינינו הרף העליון של מתחם העונש ההולם כאמור לעיל - 20 שנה, משקף את העונש המרבי הקבוע בחוק העונשין בצד עבירת ההריגה (למעט בעניינינו חצי שנה שהיא המאסר על תנאי ת/2 שיופצל), ממילא, למעשה, לא ניתן לחרוג לחומרא ממתחם העונש ההולם [סע' 40 לחוק].

גזירת העונש המתאים לנאשם: כעולה מעובדות כתב האישום המתוקן במ/1, הנאשם הצטייד בסכין מטבח, וכשהוא מצוייד בסכין הוא נסע לעבר ביתו של המנוח. הוא ניגש אל המנוח, בעת שזה שוחח עם שכנו והתפתח ביניהם ויכוח. במהלך הויכוח, נעץ הנאשם את הסכין בגופו של המנוח, בסמוך לצידו השמאלי של החזה, והמנוח נפל על המדרכה וכאמור, הנאשם המשיך בשלו - הנאשם המשיך לדקור את המנוח בעוד המנוח במצבו זה, מספר דקירות נוספות בפלג גופו העליון של המנוח, בין היתר, בבית החזה ובבטן - דקירות קטלניות - ולאחר מכן נמלט הנאשם מהמקום בלא שהעניק עזרה למנוח. כתוצאה מדקירות הנאשם, נפטר המנוח. הנאשם ביצע אפוא במנוח מעשה עבירה אלים מאד, אכזרי, מסליד וקטלני, שהינו ברף חומרה גבוה ביותר והראוי אפוא למסר עונשי חמור הולם ומרתיע. יפים אפוא דבריו של בית המשפט העליון שלהלן, בהקשר לענישה בעבירת הריגה:

"...לגבי ענישה בעבירת הריגה, כי נוכח ריבוי העבריינים והתפשטות האלימות... יש לנקוט את הגישה המחמירה, לאמור הגישה הרואה בעונש המרבי את נקודת המוצא שממנו מפחיתים לפי נסיבות המקרה, נסיבותיו האישיות של העבריין, תדירותה או נדירותה של העבירה, הרתעת עבריינים בכוח ועצמת הסלידה ושאת הנפש של החברה" (ע"פ 213/09 בושקאר, מיום 8.5.12, סע' ט' לפסה"ד). "בבואנו לשקול את משקלם היחסי של כל אחד מאלה, יש לייחס משקל כבד במיוחד לשני האחרונים" (ע"פ 1456/01 חדד, מיום 22.10.01, בסע' 4 לפסה"ד; ע"פ 2562/10 באדיר, מיום 2.4.12, סע' 11).

כאמור, הצדדים הציגו "טווח ענישה" במסגרת הסדר הטיעון שערכו ביניהם, שבין 15 שנות מאסר בפועל (עונש לו עתר הסניגור), לבין העונש לו עתרה התביעה - 20 שנות מאסר בפועל, כשעונש זה כולל חצי שנה בחופף של המאסר על תנאי שיופצל (הסדר הטיעון במ/2 ובע' 205 לפר'). לאור מתחם העונש ההולם ובכלל זה נסיבות ביצוע העבירה בתיק זה כמפורט לעיל, מדיניות הענישה הנהוגה, לאור שיקולי התביעה לעריכת הסדר הטיעון, הצורך בהרתעה, ולאור הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כמפורט לעיל, אציע לחבריי להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל של 19 שנים וחצי, ובנוסף הפעלה במצטבר של חצי שנה של המאסר על תנאי שיופצל (ת/2), היינו, סך הכל יירצה הנאשם עונש מאסר בפועל של 20 שנים.

ודוק: כאמור, הצדדים הציגו "טווח ענישה" במסגרת הסדר הטיעון, שבין 15 שנות מאסר בפועל (שביקש להטיל הסניגור) ל- 20 שנות מאסר בפועל (שביקש להטיל התובע, כולל הפעלה של המאסר על תנאי). לגבי הלגיטימיות של אימוץ רף עליון של הסדר טיעון, כבר אמר בית המשפט העליון:

"העונש שהושת על המערער היה במסגרת מתחם הענישה עליו הסכימו הצדדים. המערער היה מודע למתחם הענישה עליו הוסכם בהסדר הטיעון. המערער הסכים להתקשר בהסדר טיעון אך ורק לאחר שמיעת רוב פרשת התביעה ומכאן שניתן להניח כי הוא כלכל צעדיו בהתאם למסכת הראייתית שנפרסה לפני בית המשפט המחוזי והעריך את סיכוייו וסיכוייו. אלמלא סבר המערער כי אין מקום להסכים לרף ענישה עליו של 15 שנים היה עליו לשקול מראש אפשרות שלא להסכים להסדר הטיעון בתנאים האמורים" (ע"פ 6265/11 בן בסט, מיום 25.10.12, סע' 13 לפסה"ד. ראו עוד פרשות שבהן נגזר ואושר הרף העליון של הסדר הטיעון, למשל: ע"פ 6265/11 בן בסט, מיום 25.10.12; ע"פ 2562/10 באדיר, מיום 2.4.12; ע"פ 4709/10 פיצחדזה, מיום 19.5.11; ע"פ 3004/12 טארבין, מיום 20.2.14; וע"פ 416/12 שיצינין, מיום 12.6.14).

ועוד בהקשר זה:

"כאשר נאשם מגיע להסדר טיעון עם התביעה הכולל עונש בטווח ענישה מוסכם המוצג בפני בית המשפט על ידי כל אחד מהצדדים על פי הטיעון כפי שהוסכם, הרי שהוא נוטל על עצמו את הסיכון כי יושת עליו הרף המקסימאלי של הטווח המוסכם" (ע"פ 4173/07 פלוני, מיום 16.8.07, סע' 8 לפסה"ד).

הפיצוי: בהסדר הטיעון (במ/2) נקבע כי התביעה תעתור להשתת פיצוי לאשת המנוח. ברם, למרבה הצער, כשבועיים לפני הטיעונים לעונש, נפטרה אשת המנוח (ראו מכתב מיום 30.6.14 משירות המבחן, ובעמ' 203 לפר'). בטיעונים לעונש (עמ' 202 לפר'), התובע עתר להטיל על הנאשם פיצוי עבור אחות המנוח, שהיא הנצר היחיד שנותר ממשפחת המנוח. הסניגור התנגד שהמדינה תטען לפיצוי לאחות המנוח, שכן ההסכמה במסגרת הסדר הטיעון היתה שהמדינה תטען לפיצוי לאשת המנוח. הסניגור עתר שלא להטיל פיצוי כלל. לטענתו, לאור מותה של בת זוגו של המנוח, שהיתה הגורם הנפגע הקרוב, וכיוון שאין למנוח ילדים או הורים, נראה שהפיצוי מאבד מעט ממטרתו העקרונית. בנוסף טען הסניגור שהנאשם צעיר ונטול חסכוניות, כספים או רכוש, ואין זה בטוח שהנאשם יוכל לעמוד בתשלום פיצוי. ואולם: בהקשר זה כבר נקבע בפסיקה, כי "יכולותיו הכלכליות של העבריין אינן מהוות שיקול בקביעת שיעור הפיצוי לטובת משפחת המנוח" (ע"פ 329/13 ורגס, מיום 9.3.14, סע' 17 לפסה"ד; וראו גם ע"פ 1460/13 לפידות, מיום 30.6.14, סע' 21 לפסה"ד). תשלום הפיצוי "אינו כרוך ביכולת החייב - אלא בעיצומו של המעשה". (ע"פ 5761/05 מג'דלאוי, מיום 24.7.06, ס' י' לפסה"ד).

על כן, דינה של טענה זו של ההגנה, להידחות.

על כן, לעניין הפיצוי - לאחר ששקלתי את עמדות הצדדים ולאור הפסיקה, ובשל הנסיבות הייחודיות של תיק זה, קרי שבת זוגו של המנוח נפטרה, וכשלפי המידע שנמסר אין למנוח הורים או ילדים, אציע לחבריי לפסוק פיצוי לאחות המנוח (א').

על פי הסדר הטיעון במ/2, הנאשם הסכים לכך שהתביעה תעתור לפיצוי [סע' 7(ב)(1)], ואין אפוא בשינוי המוטב של אותו פיצוי, כדי לשנות את מצבו לרעה. במצב שבו למנוח לא היו ילדים ו/או הורים, ובמצב שבו לאחותו, שהיא שארית בשר מקרבה ראשונה, נגרמו נזקים כתוצאה מהנסיבות הטרגיות והאלימות של מותו [כמפורט בתסקיר נפגעת עבירה ובעדותה בביהמ"ש (עמ' 199-200 לפר')], איננו רואים סיבה שלא לחייב את הנאשם לפצותה. עם זאת אציע שיוטל על הנאשם פיצוי בסכום נמוך יחסית מהסכום אשר היה מוטל עליו לשלם, אילו הפיצוי היה מוענק לאשת המנוח. אשר לקנס - בהעדר קנס בהסדר הטיעון במ/2, וכן לאור התחשבות ביכולת הנאשם לפצות, לא ייגזר קנס.

לאור כל האמור לעיל, בהתחשב בעובדות כתב האישום המתוקן במ/1, הסדר הטיעון שהציגו הצדדים במ/2, מתחם העונש ההולם לרבות נסיבות הקשורות בביצוע העבירה כמפורט לעיל ומדיניות הענישה הנהוגה, ולאור השיקולים הנוספים שפורטו לרבות הרתעה ונסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כמובא לעיל, אני מציע לחברי להטיל על הנאשם, איברהים מכאוי, את העונשים הבאים:

1. 19.5 שנות מאסר בפועל.
2. הפעלת מאסר על תנאי של חצי שנה (שהוטל בת"פ 14242-10-11 שלום באר שבע - ת/2), במצטבר לעונש המאסר בפועל שהוטל לעיל.
3. סה"כ ירצה אפוא הנאשם 20 (עשרים) שנות מאסר בפועל, שיימנו מיום מעצרו - 9.2.13.
4. 6 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא שבמשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסרו לא יעבור הנאשם עבירה של אלימות, לרבות ניסיון.
4. הנאשם ישלם פיצוי בסך של 120,000 ₪ (מאה ועשרים אלף ש"ח) לאחותו של המנוח (א'). הפיצוי האמור יופקד בקופת ביהמ"ש לא יאחר מיום 1.12.14. לא יופקד הפיצוי כאמור, הרי שהסכום דלעיל יישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהמועד שבו אמור היה הנאשם לשלמו כאמור, ועד למועד תשלומו המלא בפועל. התביעה תעביר למזכירות בימ"ש תוך 7 ימים מהיום את פרטי אחות המנוח (א') להעברת הפיצוי דלעיל.

גלעד נויטל, שופט
אב"ד

השופט מאיר יפרח:
אני מסכים.
מאיר יפרח, שופט
השופטת גיליה רביד:
אני מסכימה.

גיליה רביד,
שופטת

סוף דבר:

אנו גוזרים אפוא, פה אחד, על הנאשם, איברהים מכאוי, את העונשים הבאים:

1. 19.5 שנות מאסר בפועל.
2. הפעלת מאסר על תנאי של חצי שנה (שהוטל בת"פ 14242-10-11 שלום באר שבע - ת/2), במצטבר לעונש המאסר בפועל שהוטל לעיל.
3. סה"כ ירצה אפוא הנאשם 20 (עשרים) שנות מאסר בפועל, שיימנו מיום מעצרו - 9.2.13.
3. 6 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא שבמשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסרו לא יעבור הנאשם עבירה של אלימות, לרבות ניסיון.
4. הנאשם ישלם פיצוי בסך של 120,000 ₪ (מאה ועשרים אלף ש"ח) לאחותו של המנוח (א'). הפיצוי האמור יופקד בקופת ביהמ"ש לא יאוחר מיום 1.12.14. לא יופקד הפיצוי כאמור, הרי שהסכום דלעיל יישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהמועד שבו אמור היה הנאשם לשלמו כאמור, ועד למועד תשלומו המלא בפועל. התביעה תעביר למזכירות בימ"ש תוך 7 ימים מהיום את פרטי אחות המנוח (א') להעברת הפיצוי דלעיל.
- הוסברה לנאשם זכותו לערער על פסק הדין תוך 45 ימים מהיום.
- ניתן היום, י"ז אב תשע"ד, 13 אוגוסט 2014, במעמד הצדדים.